

Průvodce tvorbou ŠVP od Začít spolu

IVETA PASÁKOVÁ, JANA ZAJÍCOVÁ

Program Začít spolu již tři desetiletí přináší inovace do škol a propojuje odborníky, kteří usilují o rovný přístup ke kvalitnímu vzdělávání pro všechny žáky. Nyní přichází s Průvodcem tvorbou ŠVP, který školám pomůže efektivně zavést změny vyplývající z revizí RVP. Tato metodická podpora nabízí nejen strukturovaný proces, ale také praktická řešení přizpůsobená individuálním potřebám škol.

Step by Step ČR, organizace rozvíjející program **Začít spolu** v České republice, buduje silnou **komunitu škol a pedagogů**, kteří sdílejí vizi kvalitního a spravedlivého vzdělávání.

V současnosti se základna rozšiřuje **díky metodickým centřům Začít spolu**, kde se na regionální úrovni propojují učitelé a vedení škol. Tato centra fungují jako **platformy sdílení inspirace a odborné podpory**, které pomáhají školám efektivně využívat pedagogiku orientovanou na dítě.

Vzdělávací **program Začít spolu** právě oslavil 30 let v České republice a prokázal, že splňuje požadavky moderního vzdělávání. Ověřil tzv. kompetenční model učení v praxi a svou pedagogikou orientovanou na dítě potvrdil, že v bezpečném prostředí se děti cítí dobře a dosahují lepších vzdělávacích výsledků.

„Výsledky studie Fakulty humanitních studií UTB ve Zlíně¹ potvrdily, že Začít spolu není alternativou, ale žádoucím standardem moderního vzdělávání. Výzkum uskutečněný v letech 2021–2023 prokázal, že program Začít spolu posiluje u žáků schopnosti, které hlavní vzdělávací proud systematicky nepodporuje – zejména metakognici, tedy schopnost žáků sledovat, posuzovat a rozvíjet své vlastní učení,“ vysvětluje Mgr. Iveta Pasáková, ředitelka Step by Step ČR.

Step by Step ČR pomáhá měnit způsob přemýšlení o vzdělávání u vyučujících, vedení škol, rodičů a žáků a přináší do škol postupy, které tuto proměnu umožňují:

- podporujeme přeměnu škol na učící se organizace
- vytváříme podmínky pro kolegiální spolupráci uvnitř i vně škol díky síti spolupracujících škol a provozování regionálních metodických ZaS center
- organizujeme reflektovaná pozorování a stáže ve školách s inspirativní praxí v Čechách i v zahraničí
- podporujeme odborně učitele při zavádění inovativních postupů a v adaptaci na aktuální dění formou vývoje nových produktů a služeb a vlastní publikační činnosti
- propojujeme se s dalšími organizacemi a VŠ a společně tak vstupujeme do zásadních diskusí a projektů týkajících se budoucnosti českého vzdělávání

¹ https://www.zacitspolu.eu/wp/wp-content/uploads/2024/06/summary_vyzkum_benefit-zas_2024.pdf

Začít spolu jako cesta k modernímu vzdělávání

Program **Začít spolu** dlouhodobě reflektuje aktuální trendy ve vzdělávání a jeho principy jsou v souladu s vizemi popsanými v *Bílé knize* (2001). Již v roce 2004 byla jeho metodika doporučována jako inspirativní základ pro tvorbu **školních a třídních vzdělávacích programů** v rámci kurikulární reformy.

Dnes čelí základní a mateřské školy v ČR zásadní výzvě – implementaci změn vyplývajících z revizí RVP, které ministerstvo školství vydalo v lednu 2025. **Step by Step ČR** opět přináší školám **osvědčený systém**, který jim pomůže tyto změny efektivně a smysluplně zavést. **Dlouholetá praxe škol pracujících v programu Začít spolu potvrzuje, že tato cesta je funkční a udržitelná.** Jejich zkušenosti mohou být **inspirací pro další školy**, které chtějí modernizovat své vzdělávací programy.

Tvorba a úprava ŠVP ale není jen administrativní úkol – je to především **možnost posílit spolupráci pedagogického týmu**. Začít spolu proto školám nabízí **nový nástroj – Průvodce tvorbou ŠVP**, který pomáhá školám **společně vytvořit strategický dokument**. Jeho cílem není jen splnit formální požadavky, ale především **zavést efektivní týmové řízení**, které podpoří školu jako **učící se organizaci** s dlouhodobou vizí.

Co Průvodce nabízí?

Přehledný postup pro tvorbu klíčové kapitoly ŠVP ve formě promyšleného systému s praktickými vzory a slovníčkem pojmů.

Sérii seminářů, které rozvíjejí dovednosti pro vedení týmu, podporují schopnost spolupráce a organizaci práce mezi pedagogy.

Metodickou podporu v podobě individuálních konzultací a možnost sdílet zkušenosti s ostatními školami online.

Designový přístup k vývoji, který spojuje odborné znalosti pedagogů s praktickými zkušenostmi designéra služeb.

V čem je přístup jedinečný?

Na tvorbě Průvodce se podílejí odborníci z praxe – zástupci mateřských, základních plně organizovaných i malotřídních škol, kteří zároveň patří mezi přední odborníky na inovace ve vzdělávání. Klíčovou roli v týmu však zastává také **designér služeb**, který do školního prostředí přináší metody zaměřené na uživatelskou přívětivost a přizpůsobení potřebám škol – tzv. **human-centered designu**.

Tento přístup klade důraz na skutečné potřeby školních týmů a vychází z jejich zkušeností. Místo obvyklého postupu řízeného „shora dolů“ pracuje metodou společné (participativní) tvorby, kdy školy samy aktivně hledají nejlepší řešení, ověřují je v praxi a postupně je upravují tak, aby odpovídala jejich konkrétním podmínkám. Výsledkem je nejen funkční dokument, ale také posílení nebo proměna školní kultury směrem k lepší spolupráci a sdílené odpovědnosti.

Každý vzdělávací proces zahrnuje nejen obsah, ale i způsob, jakým je předáván a jak jej ředitelé, učitelé a školy skutečně prožívají. Přístup zaměřený na člověka (*human-centered design*) znamená, že tvorba ŠVP se neomezuje pouze na sepsání dokumentu, ale soustředí se i na vytváření podmínek a nástrojů, které školám pomohou zavádět změny smysluplně a dlouhodobě.

Projekt se proto nezaměřuje pouze na obsah ŠVP, ale i na podmínky jeho zavedení. Společná tvorba vyžaduje bezpečné prostředí, dostatek času a jasně stanovené postupy. A právě to Průvodce zohledňuje.

V současnosti probíhá ověřování v pilotních základních a mateřských školách v sedmi různorodých skupinách. Plná verze Průvodce bude k dispozici koncem školního roku 2024/25. Školy, které mají zájem se zapojit, se mohou přihlásit na jaře 2025. Nové informace se již brzy objeví na webu www.zacitspolu.eu.

Závěr: Společně k modernímu vzdělávání

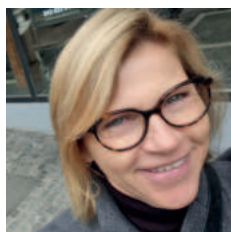
Navzdory všem výzvám se programu **Začít spolu** podařilo **zásadně ovlivnit kvalitu vzdělávání v českých mateřských a základních školách**. Rodiče, učitelé i pedagogičtí odborníci oceňují především jeho **důraz na vnitřní motivaci žáků** k učení a rozvoj **klíčových kompetencí**, které jsou nezbytné pro život v 21. století.

Změn ve vzdělávání **může dosáhnout každá škola** – a re-vize RVP k tomu poskytují ideální příležitost. **Step by Step ČR** je připravena sdílet své zkušenosti a **nabídnout školám podporu** v podobě **Průvodce tvorbou ŠVP** – nástroje,

který pomůže školám modernizovat vzdělávání **smysluplně a efektivně**.

ZDROJE

- POCHE KARGEROVÁ, J., SEBEROVÁ, A. a V. VÁŇOVÁ KREJČOVÁ. Program Začít spolu jako inovace měnící tvář českého školství. *Pedagogika*, 2022, roč. 72, č. 2, s. 315–336. Dostupné z: <http://pages.pedf.cuni.cz/pedagogika/>.
- www.zacitspolu.eu

Mgr. Iveta Pasáková, ředitelka vzdělávací organizace Step by Step ČR, o. p. s.

Mgr. Jana Zajícová, projektová manažerka Step by Step ČR, o. p. s.

Vzdělávací systémy v zahraničí:

Encyklopedický přehled školství v 30 zemích Evropy, v Japonsku, Kanadě, USA

Jan Průcha

Na českém trhu ojedinělá publikace poskytuje přehledné, systematicky uspořádané a srozumitelné informace o tom, jak jsou utvářeny vzdělávací systémy v zahraničí.

Autor touto publikací vytvořil unikátní podklad ke srovnávání českého vzdělávacího systému se zahraničními. Ukazuje, že toto hodnocení není jednoduché, neboť v jednotlivých státech fungují dosti odlišné vzdělávací systémy.

„Publikace je velmi užitečná a – troufám si říci – v rámci české pedagogické literatury jedinečný příspěvek k informaci o současných typech vzdělávacích systémů v Evropě a v nejdůležitějších mimoevropských zemích, o současných trendech a jejich slabých a silných stránkách. Je to kniha, která bezpochybně plní mezeru v dnešní pedagogické literatuře.“

PhD. MA. Botho von Kopp

Objednávejte na www.wolterskluwer.cz/obchod

